

Utgiven av

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU)

Publikationens namn

Lärresultat i finska i åk 6. Resultat av en utvärdering våren 2018

Författare

Carola Åkerlund, Jukka Marjanen och Laura Lepola

I april 2018 utvärderade Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) lärresultaten i finska bland elever i årskurs 6 i den grundläggande utbildningen. I utvärderingen deltog 2 661 elever från 165 finlandssvenska skolor. I utvärderingen deltog 1 596 elever som studerade finska enligt A-lärokursen (**A-finska**) och 1 065 elever som studerade enligt den modersmålsinriktade lärokursen (**mofi**).

För bägge lärokurserna utarbetades skilda utvärderingar som innehöll flervalsuppgifter, uppgifter med öppna svar och produktiva uppgifter inom delområdena *Förmåga att tolka texter* (hör- och läsförståelseuppgifter) och *Förmåga att producera texter* (muntlig och skriftlig produktion). I utvärderingen utvärderades hur väl eleverna nått kunskapsnivån för goda kunskaper som finns angiven i *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014* (LP 2014).

Resultaten granskas ur tre olika synvinklar: region, kommunens språkprofil och elevens kön. Skolorna som deltog i utvärderingen delades in i tre regioner: 1) **södra Finland**, som bestod av skolor i tvåspråkiga kommuner i Södra Finlands regionförvaltningsområde, 2) **västra Finland**, som bestod av skolor i tvåspråkiga och svenskspråkiga kommuner i regionförvaltningsområden i Västra och Inre Finland samt i Sydvästra Finland och 3) **språköskolor**, som bestod av skolor i finskspråkiga kommuner som ordnar grundläggande utbildning på svenska.

Kommunerna är indelade i fyra grupper på basen av kommunens språkprofil:

1) finskspråkiga kommuner där antalet svenskspråkiga är under 10 %, 2) kommuner där 11–50 % är svenskspråkiga (tvåspråkiga kommuner med finskspråkig majoritet), 3) kommuner där 51–80 % är svenskspråkiga (tvåspråkiga kommuner med svenskspråkig majoritet) och 4) svenskspråkiga kommuner där antalet svenskspråkiga är över 80 %.

Eleverna i södra Finland hade i genomsnitt bättre resultat än eleverna i västra Finland i alla delområden. De regionala skillnaderna är större i lärokursen för A-finska än i lärokursen för mofi. Eleverna i språköskolorna hade i genomsnitt samma resultat som eleverna i södra Finland. Skolornas resultat skiljer sig ganska mycket från varandra. Skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat är relativt små i båda lärokurserna.

Tolkningsuppgifterna

Nästan hälften av eleverna nådde i medeltal i **hörförståelseuppgifterna** nivån för goda kunskaper A2.1. Resultatet i södra Finland var i genomsnitt bättre än i västra Finland. I de mer finskspråkiga kommunerna i södra Finland (svenskhetsgrad under 50 %) nådde nästan 80 % av eleverna nivån för goda kunskaper, medan det var betydligt färre elever i västra Finland i kommuner med samma svenskhetsgrad som nådde motsvarande kunskapsnivå.

Läsförståelsen var det svagaste delområdet. I genomsnitt nådde en tredjedel av eleverna nivån för goda kunskaper A2.1. Södra Finland klarade sig bättre än västra Finland, då cirka hälften av eleverna i södra Finland nådde kunskapsnivån för goda kunskaper, medan cirka en femtedel av eleverna i västra Finland nådde samma nivå. De mer finskspråkiga kommunerna i södra Finland hade ett bättre resultat, cirka 60 % av eleverna nådde nivån för goda kunskaper. I kommuner med svenskhetsgrad 51–80 % var skillnaderna mellan södra och västra Finland liten. I de mest svenskspråkiga kommunerna i västra Finland nådde bara 12 % av eleverna nivån för goda kunskaper.

De produktiva uppgifterna

Eleverna lyckades bäst i **muntlig produktion**. I genomsnitt nådde cirka 60 % av eleverna nivån för goda kunskaper A1.3. Elever i kommuner med svenskspråkig majoritet i västra Finland klarade sig väl i muntlig produktion, då i genomsnitt drygt hälften av eleverna nådde nivån för goda kunskaper. I **skriftlig produktion** nådde i genomsnitt 41 % av eleverna nivån för goda kunskaper A1.3. Eleverna i de mer finskspråkiga kommunerna i södra Finland lyckades bäst i skriftlig produktion: cirka 60 % av eleverna nådde nivån för goda kunskaper. Sjätteklassisterna i kommuner med svenskspråkig majoritet (svenskhetsgrad 51–80 %) i västra Finland presterade bättre i skrivuppgiften än sina jämnåriga i kommuner med svenskspråkig majoritet i södra Finland.

I lärokursen för A-finska är skolornas andel i variansen stor, speciellt i hör- och läsförståelse, där resultatet varierar med 34 % i hörförståelse och 39 % i läsförståelse. Regionerna och kommunens språkprofil förklarar en del av variansen mellan skolornas resultat. Då man beaktar region och kommunens språkprofil, är skolornas andel i den totala variansen 20 % i hörförståelse och 21 % i läsförståelse.

Mofi

Tolkningsuppgifterna

I **hörförståelseuppgifterna** nådde nästan 60 % av eleverna nivån för goda kunskaper (B1.1). Skillnaderna mellan skolornas resultat var små i hörförståelse. I västra Finland är resultatet i medeltal svagare än i södra Finland. Språköskolornas resultat skiljer sig inte statistiskt signifikant från resultatet i södra Finland. I **läsförståelseuppgifterna** klarade sig eleverna sämre, en tredjedel av eleverna nådde i medeltal nivån för goda kunskaper. Regionala skillnader fanns i läsförståelseuppgifterna förvånande nog enbart i kommuner med finskspråkig majoritet (svenskhetsgrad 11–50 %). I södra Finland nådde 31 % av eleverna nivån för goda kunskaper medan i västra Finland nådde 22 % av eleverna motsvarande nivå.

De produktiva uppgifterna

Eleverna lyckades väl i **muntlig produktion**. Tre fjärdedelar av eleverna nådde i de muntliga uppgifterna nivån för goda kunskaper A2.2. Flera elever nådde till och med en högre kunskapsnivå. Bästa resultatet finns i mer svenskspråkiga kommuner (svenskhetsgrad 51–80 %) i södra Finland där i genomsnitt 80 % av eleverna nådde nivån för goda kunskaper. Svagaste resultaten finns i tvåspråkiga kommuner med finskspråkig majoritet (svenskhetsgrad 11–50 %) där knappt 70 % av eleverna nådde i genomsnitt nivån för goda kunskaper. I **skriftlig produktion** nådde i medeltal ungefär hälften av eleverna nivån för goda kunskaper. En tredjedel av eleverna nådde till och med en högre kunskapsnivå (B1.1). Eleverna i södra Finland och språköskolorna lyckades i genomsnitt bättre i de skriftliga uppgifterna än eleverna i västra Finland.

I lärokursen för mofi varierade skillnaderna mellan skolornas resultat (3–27 %) beroende på vilket delområde man granskar. I tolkningsuppgifterna var variansen under 10 %, i de produktiva uppgifterna över 20 %.

Bakgrundsinformation

I samband med utvärderingen fick eleverna, lärarna och rektorerna besvara en enkät. Cirka hälften av alla sjuåttklassister som deltog i utvärderingen hade börjat läsa finska redan i årskurs 1. Elever som läste lärokursen i mofi kom huvudsakligen från tvåspråkiga hem. Cirka 90 % av lärarna som undervisade i finska i årskurs 6 hade någon form av lärarbehörighet (klasslärare, ämneslärare, speciallärare) och lång arbetserfarenhet. Av lärarna hade 68 % klasslärarbehörighet. Drygt hälften av lärarna uppgav att de aldrig använde nivåskalorna som finns i *Den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning* i sin undervisning och bedömning.

Eleverna svarade bland annat på frågor gällande sin inställning till skolan och deras språkanvändning på fritiden. Sjuåttklassisterna ansåg att läroämnet finska är ett nyttigt ämne. Flickorna ansåg att ämnet är en aning nyttigare än pojkarna. Flickorna läste också mer på fritiden än pojkarna.

De sjätteklassister som ansåg att finska är ett nyttigt ämne lyckades bättre i utvärderingsuppgifterna än de som ansåg att de inte har så stor nytta av läroämnet finska. Att tycka om läroämnet finska hade ett samband med resultatet i utvärderingen för elever som läser A-finska. För elever som läser lärokursen i mof1 fanns inget samband mellan elevernas prestationer i utvärderingsuppgifterna och att tycka om läroämnet. Användning av finska på fritiden hade ett positivt samband med elevernas prestationer i båda lärokurserna. Ju mer eleverna använde finska på fritiden, desto bättre lyckades de i utvärderingsuppgifterna.

Ämnesord: grundläggande utbildning, utvärdering, lärresultat, A- finska, modersmålsinriktad finska, kunnande, förmåga att tolka texter, hörförståelse, läsförståelse, förmåga att producera texter, muntlig produktion, skriftlig produktion, regionala skillnader